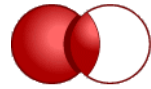

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 007-06, 031-06/05

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI IMPLEMENTACIJE PREPORUKA DATIH NAŠOM REVIZIJOM ZA 2003.
GODINU
na dan 31. DECEMBRA 2005.godine**

JP “ŽELJEZNICE FBiH”

Sarajevo, decembar 2005. godine

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ REVIZIJI IMPLEMENTACIJE DATIH PREPORUKA ZA 2003. GODINU

JP «ŽELJEZNICE FBiH»

Na dan 31.12.2005. godine

1. UVOD

Ured za reviziju budžeta FBiH je u decembru 2004. godine izvršio reviziju finansijskih izvještaja za 2003. godinu u JP Željeznice FBiH (u daljem tekstu Željeznice). Naše mišljenje o tim finansijskim izvještajima je bilo negativno jer isti nisu predstavili realno finansijsko stanje i položaj preduzeća. U tom izvještaju smo utvrdili nalaze, za iste dali preporuke i na osnovu toga formirali naše mišljenje o navedenim finansijskim izvještajima. Zbog značaja utvrđenih nalaza u JP Željeznice FBiH kao preduzeća od strateškog značaja, našim planom rada za 2005. godinu, smo planirali provjeriti implementaciju datih preporuka od strane Uprave i organa upravljanja.

S obzirom da je revizija finansijskih izvještaja za 2003. godinu obavljena u decembru 2004. godine, date preporuke nisu mogle biti implementirane za poslovnu 2004. godinu, što je bio razlog da u ovoj reviziji samo provjerimo implementaciju datih preporuka do kraja 2005. godine. Ova revizija ne obuhvata reviziju finansijskih izvještaja za 2005 godinu koja će se posebno provesti, već samo reviziju implementacije datih preporuka u izvještaju o obavljenoj reviziji za 2003. godinu.

2. NALAZI IMPLEMENTACIJE DATIH PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE

Prethodnom revizijom finansijskih izvještaja za 2003. godinu mi smo dali negativno mišljenje zbog:

- Mogućih gubitka vlasništva nad dijelom imovine (poslovnim prostorima i zemljištem) izdate trećim licima, zbog dugoročnih ugovora o zakupu koji nisu prošli svu potrebnu proceduru.
- Neizmirenje obaveza po osnovu isplaćenih plaća u iznosu od 46,81 milion KM i neplaćanje poreza na obavljene usluge prijevoza u iznosu od 4,26 miliona KM.
- Nepoštivanja usvojenih planskih finansijskih veličina kod rashoda i otežanog upoređivanja planiranog sa ostvarenim.
- Nepotpuno knjigovodstveno obuhvatanje obaveza preduzeća, koje se odnose na troškove električne energije iz ranijeg perioda, obaveze za obračunate kamate prema KONČAR d.d. Zagreb, obaveze prema rudniku KREKA d.o.o. Tuzla i obaveze za kamate prema BH Pošte Sarajevo, koje ukupno iznose 3,9 miliona KM.

Za otklanjanje razloga davanja negativnog mišljenja date su preporuke rukovodnim organima. Dio ovih preporuka je u potpunosti implementiran, a dio nije što ćemo objasniti u nastavku izvještaja.

2.1 Izdavanje pod zakup zemljišta i poslovnih prostora

U izvještaju za 2003. godinu smo preporučili rukovodnim organima da se odmah napravi cjelovita informacija koja obuhvata popis svih poslovnih prostora i zemljišta koji su ili mogu biti predmet izdavanja pod zakup, uslovi, način, postupak dodjele, visina zakupnine i da se provjeri usklađenost postojećih ugovora sa važećim pravilima. U našem mišljenju smo istakli da je moguć gubitak vlasništva nad dijelom imovine jer smo na osnovu prezentirane dokumentacije, a koja se odnosi na iznajmljene poslovne i magacinske prostore na mjestu koje je poznato kao Teretna stanica, konstatovali postojanje ugovora o zakupu na vremenski period koji je duži od 3 godine, a koji nisu prošli potrebnu proceduru predviđenu Pravilnikom. Naime, revizorskom timu je prezentiran dopis od 08.02.2001. godine potpisan od strane tadašnjeg generalnog direktora kojim se obavještava Direkcija Sarajevo da je Centralna komisija dala svoju saglasnost i kojim se daje instrukcija o potpisivanju novih ugovora kojima će se udovoljiti zahtjevima zakupaca: Megamix d.d. Sarajevo, Ataco d.o.o. Sarajevo i VF Komerc Sarajevo. Radi se o prostorima koji su smješteni u A zoni, za

koju su Pravilnikom određene zakupnine, i to 16 KM/m² za poslovne prostore i 8 KM/m² za magacine. Odgovorne osobe Željeznica Federacije na traženje revizorskog tima nisu mogle prezentirati pomenuti zapisnik niti odluku Centralne komisije.

Nakon uvida u implementaciju ovog našeg nalaza i preporuke utvrdili smo da je po pitanju izdavanja pod zakup poslovnih prostora i zemljišta uprava i organi upravljanja poduzela sljedeće:

- Napravljena je lista svih zakupa poslovnih prostora i zemljišta na nivou Željeznica FBiH,
- Donesen je novi Pravilnik o izdavanju u zakup poslovnih prostora i zemljišta,
- Naloženo je svim direktorima poslovnih područja na terenu da sa svim zakupcima koji imaju dug veći od dvije mjesečne zakupnine šalju opomene i dalje da se pokreće postupak tužbi,
- Da se nanovo preispitaju svi sklopljeni ugovori u skladu sa novim Pravilnikom, a naročito da se poštuje zakonska procedura izdavanja poslovnih prostora i zemljišta propisana ovim Pravilnikom.

Prezentiran je pregled realizacije zakupnina za 2004. i 2005. godinu kako slijedi:

Za 2004. godinu

Opis	Saldo iz 2003.	Fakturisano	Naplaćeno	Stanje 31.12.2004.
Zakup	171.817	316.236	349.891	138.162

Za 2005. godinu

Opis	Saldo iz 2004.	Fakturisano	Naplaćeno	Stanje 31.12.2005.
Zakup	138.162	333.174	231.407	239.928

Za dio objekta željeznička stanica Sarajevo-teretna koji je bio izdat VF-KOMERC Sarajevo, a bio je predmet naših nalaza u prethodnoj reviziji zbog određenih nepravilnosti, u toku 2004. godine i 2005. godine izvršena je prodaja tog dijela objekta sa pripadajućim parkingom. Prodaja je odobrena odlukom Upravnog odbora Željeznica broj: UO 1081-5-2/04 od 28.07.2004. godine, o čemu postoji saglasnost resornog ministarstva. Izvršena je putem male privatizacije metodom aukcijske prodaje posredstvom Agencije za privatizaciju FBiH. Početna cijena u iznosu od 3.314.410 KM, a koja se odnosi na stanje prije ulaganja utvrđena je na osnovu nalaza ovlaštenog sudskog vještaka građevinske struke od 15.07.2004. godine. Prodaja je izvršena 17.01.2005. godine, kada je održana aukcija u Agenciji za privatizaciju FBiH na kojoj je postignuta prodajna cijena u iznosu od 2.320.200 KM koja je manja od početne za 30%. Ispravnosti provedenog postupka prodaje navedenog objekta tim Ureda za reviziju nije cijenio i o istom ne iznosimo svoje mišljenje.

2.2 Ekonomski efekti ugovora o izdavanju u zakup lokomotiva Turskim željeznicama

U izvještaju za 2003. godinu smo naveli da uprava napravi potpunu informaciju o ekonomskim efektima ugovora po kojim je sa Turskim željeznicama postignut sporazum o davanju u zakup elektrolokomotiva, 1997. i 1998. godine, kada su potpisani ugovori o davanju u zakup 20 elektrolokomotiva koje su u ratu pretrpjele oštećenja. Pomenutim ugovorima regulisana je opravka lokomotiva koje su ugovorile ŽFBiH, a finansirale Turske željeznice u vidu avansa zakupa, u ukupnoj vrijednosti 31.700.000 KM. Svih ovih godina navedeni avans je realizovan na način da su Željeznice Federacije fakturisale Turskim željeznicama cijenu korištenja lokomotiva po danu do isteka roka zakupa, a u 2003. godini avans je u cijelosti iskorišten. Na osnovu potpisanih ugovora željeznice Federacije imaju obavezu održavanja ovih lokomotiva, pa je tako u 2003. godini, uz saglasnost Upravnog odbora podignut i kredit na 2 miliona KM za potrebe srednje opravke lokomotiva, koja se radi nakon određenog broja pređenih kilometara. Ugovor za srednju opravku 20 lokomotiva je potpisan sa preduzećem Končar d.d. Zagreb, nakon provedenog tendera uz saglasnost resornog ministarstva. Ugovorom je predviđeno da će se radovi vršiti u Centralnoj radionici Rajlovac, dok će Končar d.d. Zagreb imati sljedeće obaveze: izrada tehničke dokumentacije, isporuka rezervnih dijelova i

opreme, nadzor nad izvođenjem radova, organizacija ispitivanja i puštanje u pogon električnih lokomotiva i davanje garancija za izvršenje srednjeg popravka. Vrijednost ugovora je na 3.240.000 EUR-a, odnosno 162.000 EUR-a po lokomotivi.

Data preporuka je ispoštovana u smislu da je napravljena tražena informacija o ekonomskim efektima izdavanja imovine u zakup Turskim željeznicama. O istoj je informiran organ upravljanja. U informaciji je navedeno da je po osnovu iznajmljivanja lokomotiva Turskim državnim željeznicama, Željeznice FBiH kroz ovaj projekat od kako traje ugovor ostvarile su ukupan prihod koji na dan 31.12.2005. godine iznosi 42.175.990 KM od čega će fakturisani dio za period VII-XII 2005. godine u iznosu od 2.000.000 KM biti uplaćen do 31.01.2006. godine. Od ukupno naplaćenog iznosa Željeznice su na ime generalne opravke elektrolokomotiva, koje su bile devastirane tokom rata utrošile 33.500.000 KM. Razlika ostvarenog zakupa u iznosu od 8.675.990 KM upotrijebljena je za srednju opravku elektrolokomotiva i finansiranje modifikacije lokomotiva.

Uprava smatra da krajnji efekat ovih ugovora o zakupu je u tome što sada raspolaže sa 20 ispravnih lokomotiva. Potvrdu ovakvog načina rada vidi u dobivenim koristima čime je saglasan i organ upravljanja.

2.3 Zakonski propisi

U prethodnoj reviziju smo naveli neke od zakonskih propisa koji otežavaju poslovanje Preduzeća, ili po nama postojeći nisu adekvatno primijenjeni na ovo poslovanje. Od ovih propisa izdvajamo dva:

Garancije za provoz tereta po Članu 110. Zakona o carini su bile obaveza prijevoznika za davanje garancija za provoz robe do naznačene destinacije, koje su se sporo oslobađale i na godišnjem nivou iziskivale garantna sredstva u iznosu od 18.000.000 KM i sve druge troškove koji idu uz navedeno za te namjene. Po ovom pitanju na osnovu inicijative uprave i resornog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija kao i Federalnog ministarstva finansija u 2005. godini prestala je potreba za osiguravanjem provoznih garancija što je umanjilo probleme kod ugovaranja prevoza, dodatnih troškova kao i sporog oslobađanja carinskih garancija na temelju Zakona o carinskoj politici u BiH od 02.12.2004. godine.

Plaćanje putarine kod nabavke goriva za šinska vozila je problem koji smo naveli u prethodnom revizorskom izvještaju za 2003. godinu jer u skladu sa Zakonom o porezu na promet proizvoda nabavke goriva za potrebe šinskih vozila Željeznice su bile oslobođene od plaćanja obaveze za putarinu, ali da je Željeznica bila prisiljena da nepotrebno troši sredstva na plaćanje iste, iz razloga nepostojanja Uputstva za provođenje ovih nabavki. U toku ove revizije predočena su nam dokumenta koja govore da se na otklanjanju navedenog radi i da se očekuje rješenje problema plaćanja putarine prilikom nabavke nafte D-2 za šinska vozila za čiju nabavku u skladu sa članom 88. Zakona o cestama (Službene novine FBiH 6/02 i 18/02) Željeznice nisu obveznik istog. Kao temelj za ovu konstataciju služi pismo Federalnog ministarstva prometa i komunikacija u kojem se elaborira ova problematika uz učešće Uprave za indirektno oporezivanje i Federalnog ministarstva finansija.

2.4 Financijski plan i planiranje poslovnih aktivnosti

U prethodnom revizorskom izvještaju za 2003. godinu smo konstatovali da je Vlada FBiH usvojila plan Željeznica po kojem se iz Budžeta Federacije planira finansiranje u ukupnom iznosu od 31 mil KM, i to 30 mil KM za troškove infrastrukture i 1 mil za sufinansiranje putničkog prometa. Isto tako smo naveli da Plan poslovanja i Izvještaj o poslovanju imaju nedostatak u dijelu koji se odnosi na evidenciju sredstava utrošenih na projekte željezničke infrastrukture po namjeni (održavanje, sanaciju, rekonstrukciju i izgradnju), jer je otežano praćenje izvršenja plana.

Izvršili smo uvid u izvještaje o poslovanju za 2004. i 2005. godinu iz kojih su vidljiva ostvarenja po pojedinim kategorijama. Za obje godine je kod prihoda i dalje karakteristična velika disproporcija ostvarenja u odnosu na plan:

Prihodi

Godina	Planirano	Ostvareno	Index
Finansijska 2004. godina	150.790.949	86.363.008	57,3
Finansijska 2005. godina	171.668.725	106.108.934	61,8

Rashodi

Godina	Planirano	Ostvareno	Index
Finansijska 2004. godina	148.761.622	135.755.565	91,3
Finansijska 2005. godina	165.096.220	159.867.059	96,8

Kako se vidi iz uporednih pokazatelja i dalje je ostalo nerealno planiranje prihoda pogotovu onih koji se očekuju od budžeta Federacije. Uprava u narednom periodu treba voditi računa da prihode planira realno, te da se kreće u okviru takvih veličina.

U segmentu koji se odnosi na izvještavanje je načinjen pozitivan pomak, jer je omogućeno upoređivanje planiranog i ostvarenog.

2.5 Obaveze

2.5.1 Obaveze za neizmirene doprinose i poreze

U reviziju koja je obavljena za 2003. godinu smo istakli da Željeznice imaju veliki problem sa nagomilanim obavezama po osnovu neizmirenih obaveza po osnovu isplaćenih plaća u iznosu od 46,81 mil. KM, neplaćanje poreza za obavljene usluge prijevoza u iznosu od 4,26 mil. KM.

Implementacijom naših preporuka vidljivo je da su ove obaveze porasle i da se i dalje ne plaćaju obaveze po osnovu isplaćenih plata. Dug sada iznosi ukupno 69,4 mil. KM. Obaveze iz godine u godinu se povećavaju tako da na dan 31.08.2005. godine, preduzeće duguje za penzijsko invalidsko osiguranje radnika, 29.770.729 KM (koje se izmiruju pojedinačno prilikom penzionisanja uposlenih), doprinosa za zdravstveno osiguranje 29.199.164 KM, doprinosa za nezaposlene 4.522.562 KM, porez na plaće 6.015.403 KM, obaveze po osnovu poreza na usluge 3.368.679 KM.

Posebno ističemo da su već počele prinudne naplate. Porezne uprave Bihać je po osnovu obračunatih a neplaćenih obaveza za doprinose i poreze u iznosu od 1.940.136 KM na ime glavnog duga i obračunatih kamata u iznosu od 2.362.642 KM, troškova postupka od 215.139 KM što ukupno iznosi 4.517.917 KM.

Veličina duga je zabrinjavajuća za stalnost poslovanja preduzeća, sve što je poduzeto je da se u saradnji sa resornim ministarstvom čine naponi na restrukturiranju duga Željeznica FBiH za javne prihode ali nema rješenja. Uprava je u saradnji sa organima upravljanja, uputila pisma Vladi FBiH da se izvrši restrukturiranje duga u iznosu od 69,4 mil. KM uz obrazloženje da ovaj problem u Željeznicama ne mogu riješiti samostalno bez pomoći vlasnika.

Vlada FBiH je donijela Zaključak da se pristupi restrukturiranju duga Željeznica FBiH, prema javnim prihodima donošenjem posebnog zakona radi osiguranja uslova za zakonito poslovanje ove jedinstvene Federalne željezničke kompanije, obnovu i održiv razvoj. Za pripremu ovog zakona Vlada je formirala međuresornu grupu sastavljenu od predstavnika Federalnog ministarstva finansija, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalnog ministarstva zdravstva i Željeznica FBiH. Međuresorna grupa bi trebala predložiti mjere za nastali dug kao i rješavanje ostalih problema i predložiti da ih Vlada FBiH usvoji.

Željeznice su uspjele prvi put u poslijeratnom periodu prilikom isplate plate za novembar 2005. godine isplatiti sve pripadajuće poreze i doprinose.

2.5.2 Neknjižene obaveze

U prethodnoj reviziji smo kao poseban problem naveli problem neknjiženih obaveza u ukupnom iznosu 3,9 miliona čiji nastanak se vezuje za razdoblje do 31.12.2003. godine kada su postojali određeni sporni momenti koji su bili razlog njihovog neknjižavanja. Te obaveze su sačinjavale:

- Obaveze za obračunate kamate prema KONČAR d.d. Zagreb, nastale po osnovu popravke lokomotiva koje su iznajmljene Željeznicama Republike Turske, u usaglašenom iznosu od 621.380,49 EUR-a. Prema pismenoj informaciji dobivene od odgovorne osobe 16.09.2004. godine je postignut Protokol o usaglašenosti stanja i rokovima plaćanja, po prethodnoj saglasnosti Upravnog odbora, kojim je dogovoreno mjesečno plaćanje istih od po 50.000 EUR-a, počev od 01.08.2004. godine. **Ove obaveze su na osnovu sačinjenog Protokola od 17.09.2004. godine uknjižene i izmirene.**
- Obaveze prema rudniku KREKA d.o.o. Tuzla u iznosu od 1.532.000 KM, za korištenje rudničke infrastrukture. U toku 2004. godine Željeznice su na osnovu postignutog sporazuma o plaćanju, odnosno o načinu izmirenja ovih obaveza izvršile i njihovo uknjižavanje. **Ove obaveze su na osnovu Protokola 284/03 od 19.02.2004. godine uknjižene i izmirene.**
- Obaveze za kamatu prema BH Pošte Sarajevo, u iznosu od 1.100.000 KM, po uzetom kratkoročnom kreditu u 1996. godine u iznosu od 900.000 KM. U cilju rješavanja tužbe po pitanju nemogućnosti vraćanja ovog kredita, dana 17.06.2003. godine potpisan je Protokol o rješavanju međusobnih poslovnih odnosa. Ovim Sporazumom Željeznice su ponudile da prenesu pravo korištenja i raspolaganja svojih nekretnina, koje nisu neophodne za obavljanje djelatnosti na ime otplate navedenog duga. **Ove obaveze su na osnovu Protokola 9-i/05 od 28.01.2005. godine uknjižene i izmirene.**
- Obaveza prema Hrvatskim Željeznicama Zagreb za korištenje električne energije od strane Željeznica Herceg Bosne, sa stanjem 31.12.2003. godine u iznosu od 703.000 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju revizorski tim je utvrdio da se radi o troškovima koji su nastali u periodu 1997. – 2002. godine, napajanjem pruge na dionici Gr. R. Hrvatska - Raštani koje je vršeno iz EVP Opuzen/R. Hrvatska. Napajanje električnom energijom je vršeno na osnovu zajedničkog dogovora od 02.06.1997. godine i Ugovora između Hrvatskih željeznica i Javnog preduzeća «Herceg – Bosna» od 29.09.1997. godine. Tokom 2002. godine, Željeznice FBiH su postigle sporazum da se isporučena električna energija vrati Republici Hrvatskoj, odnosno Hrvatskim željeznicama u obimu kojeg su Hrvatske željeznice isporučile ŽHB, ŽBH i ŽFBiH. Tokom cijele 2003. godini, Željeznice FBiH su plaćajući isporuku električne energije Hrvatskim željeznicama od strane Elektroprivrede Herceg Bosne ukupno platile 191.198 KM, tako da na dan 31.12.2003. godine njihov dug iznosi 703.000 KM. **Fuzijom Željeznica FBiH i Željeznica HB od 2002. godine do danas dio obaveza je vraćen. Potpisivanjem ugovora o međusobnoj ispomoći u električnoj energiji od 07.12.2005. godine dogovoreno je između željezničkih uprava da mjerenja električne energije počnu sa nulnim početnim stanjem. Time je prestala potencijalna obaveza cca 460.000 KM.**

KOMENTAR

Uprava Željeznica FBiH se u ostavljenom roku očitovala na nacrt Izvještaja, u kojem su u cijelosti bez primjedbi prihvatili naše nalaze i date preporuke. S obzirom na navedeno svi nalazi i preporuke iz nacrta Izvještaja u konačnoj verziji ostaju neizmijenjeni.

Viši revizor

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Revizor

Fuad Velić, dipl. oec.